EU-mix

Az ET büntetése

● **Párizs (MTI)**

Az Európa Tanács – a demokratikus intézményrendszer működésével, az emberi jogok betartásának ellenőrzésével foglalkozó nemzetközi szervezet – parlamenti közgyűlése felfüggesztette Fehéroroszország jelenlegi, különleges meghívotti státuszát. A *strasburgi székhelyű* szervezet parlamenti közgyűlésének elnöke, *Leni Fischer* azzal indokolta a döntést, hogy az új fehérorosz törvényhozás létrehozási módja (azaz hogy tagjait *Alekszandr Lukasenko* államfő jelölte ki, kizárva a korábbi parlament ellenzéki tagjait) megfosztotta ezt a testületet demokratikus legitimitásától. Az ET szakértői szerint az új fehérorosz alkotmány törvénytelen, még a minimális demokratikus követelményeket sem teljesíti, s megsérti a jogállamiság, illetve a hatalmi ágak szétválasztásának alapelveit. A helyzet esetleges javulását azzal segíti a strasbourgi testület, hogy a *felfüggesztés és nem a státus* esetleges *megvonása* mellett foglalt állást.

Propaganda

● **Brüsszel (MTI)**

Az Európai Unió 15 tagállama lakosainak 80-90 százaléka csak hiányosan informált a közösség terveiről, a tervezett közös pénzről. Ezért az EU 20 millió ECU-t szán arra, hogy a tévétársaságok dokumentumműsorokkal és egyéb programokkal segítsék az integráció elmélyítésének, a majdani közös pénz előnyeinek ismertetését – jelentette a Reuter. A *propagandapénzekért* hadba szálló tévétársaságok között van a BBC, a France 2 és az FR3, a német ARD, továbbá a belga RTBF és BRT.

Tényfeltárók Minszkbe

● **Brüsszel (MTI)**

Az Európai Unió Miniszteri Tanácsa decemberben döntött, hogy *Fehéroroszországba* tényfeltáró küldöttséget küld, mert a testületet mélyen aggasztotta, hogy az új fehérorosz alkotmány és az arról szóló népszavazás törvényessége nem bizonyított. Az *Európai Unió külügyminiszterei* a minap meghatározták a Fehéroroszországba küldendő küldöttség feladatait. A holland elnökség képviselőiből álló *missziónak össze kell gyűjtenie az 1996. november 24-i népszavazás törvényességével kapcsolatos tényeket,* értékelnie kell az újonnan felállított kétkamarás törvényhozás működését és a hatalmi szereplők egymás közötti viszonyát, és meg kell vizsgálnia, hogy a friss alkotmányos változások ellenzői, illetve a feloszlatott parlament ellenzéki képviselői nincsenek-e kitéve politikai, pénzügyi vagy fizikai zaklatásnak. A tényfeltáróknak a február 24-i EU-külügyminiszteri ülésen kell beszámolniuk tapasztalataikról. Bizottsági EU-források e döntés kapcsán emlékeztettek arra, hogy az *Európai Unió egyelőre nem kezdte meg a 30 millió ECU-nyi (43 millió dollárnyi) segély folyósítását Minszknek.* Ezzel együtt Brüsszelben nem fenyegetőznek gazdasági szankciókkal.

● *Regionális szerepben*

Az egyetem és Európa

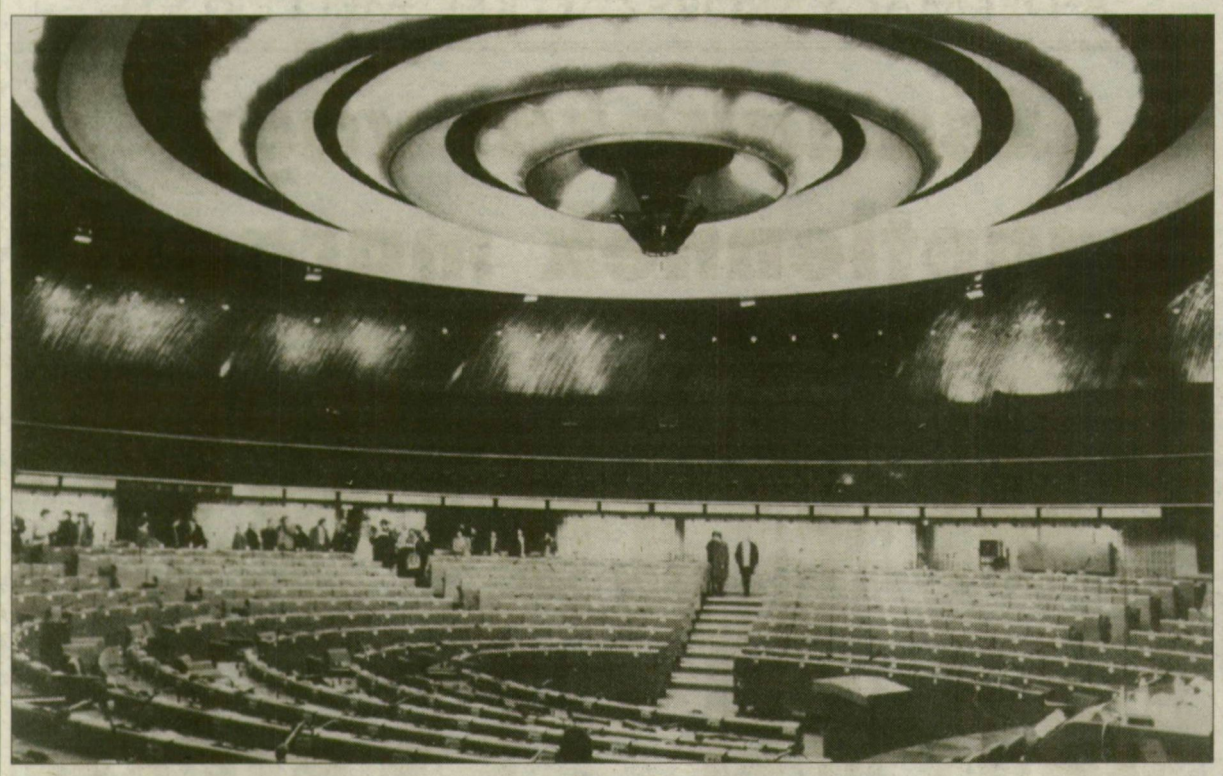

A strasbourgi Európa Parlament közgyűlési terme. *(Fotó: Enyedi Zoltán)*

Erősödő kapcsolat a temesvári és az újvidéki egyetemekkel, egyre gyakoribbá váló oktató- és hallgatócserék Kelet- és Nyugat-Európa között, részvétel a nemzetközi tudományos programokban, új szakok és stúdiumok bevezetése – ezt jelenti Európa az egyetemnek, és az egyetem Európának.

– A nemzetközi kapcsolatok, az Európa-központúság az egyetem életében nem az utóbbi évek hozománya – mondja *Kukoveczné Zentai Mária,* a József Attila Tudományegyetem oktatási rektorhelyettese. – Hiszen minden kar több évtizedes együttműködést tudhat magáénak a külföldi társintézményekkel. *A JATE-nak számos olyan hagyományos képzése van, amely – bár nem nevezték Európa-tanulmányoknak – mégis régóta e régióval kapcsolatos ismereteket közvetít.* Ilyenek a modern nyelv szakok, az egyetemes történelem, a nemzetközi jog, a földrajz vagy az informatika.

A rendszerváltás idején *ezek a kapcsolatok,* lehetőségek *bővültek,* kiteljesedtek, intenzívebbé, szervezetté váltak. Olyan programok indultak be a felsőoktatásban, amelyek szoros kapcsolatban állnak az Európai Közösséggel. Ilyen például a *Tempus,* amely az európai kapcsolatok bővítését ösztönzi azáltal, hogy egyszerre több, más-más országbeli intézménynek kell együttműködnie a projektekben. Az egyetem kutatóhelyei számos olyan tudományos programba kapcsolódtak és kapcsolódnak be, amelyeket az Európai Közösség támogat. Rendszeressé és széleskörűvé váltak az oktató- és hallgatócserék a JATE és más, európai intézmény között. Szinte nincs olyan Szegeden megrendezett konferencia, amelyen ne lenne külföldi résztvevő.

„Európa a régiók Európája" – tartja a mondás. Az EU-n belül is igen fontos szerephez jut a regionalitás, ez pedig új lehetőségeket nyit meg Szeged és a szegedi felsőoktatás előtt. A Dél-Alföldön az utóbbi két évben váltak igazán élővé a térségi kapcsolatok, melyek az egyetem szempontjából elsősorban a temesvári és újvidéki felsőoktatási intézményekkel való együttműködést jelentik. *Tavaly a megye, a gazdasági kamarák és az egyetem* éppen *a regionális kapcsolatok bővítésének programjával nyertek el egy Európai Unió által kitrt Phare-pályázatot.*

A József Attila Tudományegyetem természetesen *új szakokkal,* stúdiumokkal is készül a Közösséghez való csatlakozásra. Egy időben, több karon is felmerültek olyan ötletek, amelyek ezt a célt szolgálják. A jogi karon évek óta folyik az EU-val kapcsolatos jogszabályok gyűjtése, rendszerezése, valamint *az európajogi szakirányú képzés,* hiszen az Unióhoz való csatlakozás egyik előfeltétele a jogharmonizáció. Az úgynevezett *Európa-tanulmányok speciális képzés* egyszerre folyik a bölcsészettudományi és a jogi karon; elsősorban a nyelvi tanszékek, a nemzetközi jogi és a közgazdasági tanszékek kapcsolódnak a programba. Nemrég került az Egyetemi Tanács elé egy javaslat az európai menedzsment szakirányú továbbképzés beindítására, a Phare-ral szerződésben, mely képzés *az európai közgazdasági ismeretek kiszélesítésére irányul.* A bölcsészettudományi karon külföldieknek, angol nyelven folyik a *hungarológiai képzés,* és tervezik, hogy bevezetik a magyart, mint idegen nyelv specializációt. Ennek keretében olyan szakembereket képeznének az idegen nyelv szakos hallgatókból, akik külföldön tudják oktatni a magyar nyelvet.

A nemzetközi kapcsolatok ápolásában két tényezőnek igen nagy szerepe van. Az egyik *az idegen nyelvek ismerete.* A JATE-n – ellentétben más intézményekkel – térítésmentesen tanulhatnak nyelvet a hallgatók, sőt, a sikeres nyelvvizsgák díját az egyetem visszatéríti. *Az informatika,* a számítógépes hálózatok szintén hozzájárulnak az országokon átívelő kapcsolatok erősítéséhez. Az egyetemen a hallgatók korlátlanul és díjmentesen vehetik igénybe a számítástechnikai infrastruktúrát, használhatják az Internetet.

Keczer Gabriella

● *Flamandok a Kézműves Kamaránál*

A Fodorra alapoznak

A szakképzés, mestervizsgáztatás új módszereire lassan mozdul rá a magyar iskolarendszer. A nagyvállalatok átalakulását követően bezártak a tanműhelyek, a szakmák gyakorlati oktatása az iskolafalak közé szorult, a továbbképzés gyerekcipőben jár. Egyelőre még csak keresik azokat a lehetőségeket, amelyek továbbmutatnak az iskola kerítésénél. A Csongrád Megyei Kézműves Kamara meghívására ilyen célból jártak Szegeden nemrégiben flamand tanácsadók.

A Belgiumból érkezett szakemberekkel 1996 végén a Magyar Kézműves Kamara vette föl a kapcsolatot, és delegálta képviselőit egy tanulmányútra. A résztvevők azzal a hírrel tértek vissza, hogy a belgiumi Flamand Autonóm Köztársaság szívesen kötne együttműködést a magyarokkal az ő szakképzési modelljük itteni alkalmazására. A szándék hátterében az áll, hogy *az Európai Unió leendő tagállamaiban* – köztük Magyarországon is – *egységes szakképzést vezetnek majd be.* A Magyar Kézműves Kamara, a Munkaügyi Minisztérium, valamint a flamandok között egy hónappal ezelőtt létre is jött a megállapodás: eszerint Szeged és Győr az a két helyszín, ahol a flamand típusú szakképzéssel – kísérleti jelleggel – megpróbálkoznak. Majd két szakember érkezett Belgiumból Magyarországra. Győrött a mestervizsgáztatással ismerkedtek, *Szegeden* pedig *a Móra Ferenc Szakmunkásképzőt, valamint a Fodor József Gimnázium, Élelmiszeripari Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézet tanműhelyeit tekintették meg.* A sokoldalú képzéséről és technikai felszereltségéről híres Fodor középiskola tavaly novemberben átadott 80 millió forintos beruházása, az új húsipari tanműhely még a flamandok számára is kellemes meglepetést okozott.

A szakemberek a látogatások során meggyőződtek arról, hogy *a lehetőségek adottak szakképzési modelljük bevezetésére.* Amely abban különbözik jelentősen úgy az eddigi hazai formától, mint a német mintától, hogy *Belgiumban vállalkozók – és nem közalkalmazottak – oktatják a gyakorlati ismereteket.* Vagyis a flamandoknál már az alapképzés egy jelentős részében is a vállalkozó tanítja a fiatalokat. *(A németeknél viszont erőteljesen különválik az elméleti és a gyakorlati képzés.)* A program első szakaszában mindkét megyéből egy-egy koordinátort jelölnek ki, akik Belgiumban megtanulják az alapismereteket. Ezután a Csongrád Megyei Kézműves Kamara tagjai közül szakmánként egy-egy vállalkozót bíznak meg azzal, hogy oktatóként vegyenek részt a programban. Ők valamennyien egyhetes felkészítő kurzusokra utaznak majd Belgiumba.

Fekete Klára

● *A jövő: az információs társadalom*

Az EDC mindenkié

● **Munkatársunktól**

Az európaiság felé vezető fontos út: tanulni, tudni Európát, az Európai Közösség, az Európai Unió szerepét és működését. Ehhez eszközöket, EK- és EU-kiadványokat és számítógépes adatbázist, vagyis minden föllelhető információt biztosít az Európai Dokumentációs Központok hálózata. Ezek közül országunkban a legjobbnak a szegedit tartják.

Az Európai Közösség Bizottsága döntött úgy, hogy *a József Attila Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának Könyvtárában az Európai Dokumentációs Központ (EDC) 1993. március 1-jén megkezdheti működését.*

– Ezt megelőzően is érkeztek, de csak szórványosan, különböző, az európai integrációval foglalkozó dokumentumok, de EDC-vé minősítésünk óta *60-70 periodikát, naponta 20-30 kiadványt dolgoztunk fel* – mondja *Forrásné dr. Török Katalin* könyvtárvezető. Az EU kiadóhivatalának brüsszeli központja folyamatosan és ingyen küldi a hivatalos közlönyt, az egyes intézmények, a különböző szervezetek, a főigazgatóságok különféle információs kiadványait. Például a szakmai tájékoztatás élvonalához tartozó *Európai Közösségek Hivatalos Közlönyét,* az *Európai Közösség Bizottságának Bulletinjét,* továbbá jogi, gazdasági, statisztikai folyóiratokat, évkönyveket, monográfiákat, jegyzőkönyveket, jelentéseket, tájékoztatókat.

– Nem a teljes uniós anyagot gyűjtjük, *az angol nyelvű jogi és közgazdasági anyagokra specializálódtunk.* De az olvasók általános műveket, illetve a magyar nyelvű periodikákat is megtalálhatják a polcokon – mutat körbe a könyvtárvezető a Tisza Lajos körúti épületben, az egykori Antalffy-szobából lett világos, tágas kutatóhelyiségben. Az EU Közzétételi Hivatal a következő címszavak szerint csoportosítja kiadványait: intézményi kérdések; vámunió és kereskedelempolitika; mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat; foglalkoztatottság és munkaügy; szociális kérdések; törvények és bírósági eljárás; szállítás, fuvarozás; verseny és vállalkozás; pénzügy; gazdasági kérdések; külkapcsolatok; energia; regionális politika; környezetvédelem; tudományos és műszaki kutatások; információ, oktatás, kultúra; statisztika. A számítógépes hálózat a könyvtár felújításával párhuzamosan épült ki, így adott a lehetőség *az EK jogi adatbáziásának on line elérésére, CD-k használatára is.* A magyar nyelvű kiadványok szakjellegű cikkeit Franczia Judit könyvtáros figyeli, s emeli az adatbankba.

A hallgatókon kívül külső szakemberek is szinte ingyen használhatják ezt a kivételesen gazdag és áttekinthetően rendszerezett gyűjteményt, illetve az öt terminál segítségével a számítógéppel elérhető adatokat. *AZ EDC szolgáltatásai a jogi kari könyvtár (Szeged, Tisza Lajos körút 54.) nyitvatartási idejében (általában 8-16 óra között) vehetők igénybe.*

● *A nemzeti jogok közelítése a tendencia*

Az EU és a jogalkotás

Már csak néhány év, s – reményeink szerint – Magyarország az Európai Unió tagja lesz. A csatlakozás a közösséghez számtalan változást jelent mindennapi életünkben, melyekre még talán nem is gondolunk. A háttérben viszont elfogadott ütemterv szerint, gőzerővel zajlik a munka, s úgy tűnik, az egyik legnagyobb feladat a jogalkotóké. Dr. Bodnár László professzort, a József Attila Tudományegyetem Nemzetközi Jogi Tanszékének vezetőjét kérdeztük a csatlakozás jogi vonatkozásairól.

● *Mi az, amiben az Európai Unió merőben új, szokatlan számunkra, s amihez majd alkalmazkodnunk kell?*

– Az Európai Unió már nemcsak gazdasági közösség, hanem politikai célzata is van. Többek között közös külpolitikai, igazságügyi és biztonság célokkal rendelkezik, s egységes pénzt szeretnének bevezetni. Korábban a Szén- és Acélközösséget egy szupranacionális, vagyis nemzetek feletti szervezetként kívánták létrehozni, s a szén- és acéltermeléssel kapcsolatos kérdésekben a tagállamok kizárták az önálló nemzeti döntéshozatalt. Ez a fajta döntési mechanizmus teljesedett ki az Európai Unióban. Az EU Bizottsága és Tanácsa saját hatáskörben jogosult úgynevezett másodlagos jogalkotásra, melyek közül például a rendeletek minden tagállamra, egyénekre és jogi személyekre is, minden mértékben kötelezőek, s közvetlenül alkalmazandók, ettől eltérően a nemzeti bíróságok sem dönthetnek. Ez egyedülálló a nemzetközi életben, mert a tagállamok előzetesen alávetik magukat ezeknek a normáknak.

● *Könnyen tudomásul vették ezt a tényt az államok?*

– Igyekeznek kiskaput keresni, ha a nemzet érdeke úgy kívánja. Az EU Bírósága elé is számos ilyen eset került, s az esetek túlnyomó részében ezek a kiskapuk bezárultak. Sokan megpróbáltak már kerülő utakat keresni, s érdekes ügyek is kerültek a bíróság elé.

● *A kötelező érvényű szabályok meghozatala arrafelé mutat-e, hogy egységes jogalkotás lesz az Unióban?*

– Erre a válaszom határozott nem. Nem célszerű, s nem is indokolt a jogegységesítés. Volt egy olyan tendencia a jogközelítésben, hogy olyan részletes szabályokat próbáltak kimunkálni, mely már valóban jogegységesítés lett volna. Például az emelővillás targonca estében az utolsó csavarig mindent szabályozni akartak, hogyan is kell kinéznie egy ilyen járműnek. Azután öt év komoly munka után letettek erről, s ez tulajdonképpen a jogharmonizációs program irányváltását is jelentette. A nemzeti jogok közelítése a tendencia. Amire nincs uniós jogszabály, ott teljesen szabad a tagállamok döntéshozatali jogosultsága. Kizártnak tartom például, hogy családjogi kérdésekben uniós szabályozás készüljön valamikor.

● *Az egyszerű állampolgár számára hogyan jelentkezik majd a most zajló jogalkotási, jogharmonizációs folyamat?*

– Nagyon sokat fognak belőle érezni, főként a gazdálkodók, vállalkozók. Mind a mezőgazdaság területén, mind pedig a termelői, kereskedelmi szférában. Sok új szabványunk lesz például, amit be kell tartani, rá kell állni erre, különben nem lesznek versenyképesek a termékeink.

Arató László